Boekbesprekingen

Dr. Adolar ZUMKELLER, O. E. S. A., *Dionysius de Montina, ein neuentdeckter Augustinertheologe des Spätmittelalters* (Cassiciacum, t. IX of 2de reeks, t. III). Würzburg, Augustinus-Verlag, 1948. In-8°, 88 blz.

In de laatste decennia is de waardering van de middeleeuwse wetenschappelijke wereldvisie, die het scholastieke Westen kenmerkte, een voldongen feit geworden. Zumkeller's nieuwe bijdrage, verschenen in de « Cassiciacum » reeks — een goedverzorgde uitgave van de Duitse Augustijnenprovincie — stelt een onderzoek in naar de authentieke schrijver van een werk met als titel *Liber in quatuor Sententiarum*. Dit werk werd toegeschreven aan de Cisterciënser Dionysius en verscheen in 1511 te Parijs bij Poncet le Preux. Bij gebrek aan doorslaggevende uitwendige criteria, wordt dit commentaar door Schr. aan een grondige inwendige critiek onderworpen. Hij herstelt de uitgave aan de Augustijn Dionysius de Montina, magister in de theologie aan de universiteit van Parijs in 1374 of 1375, die sterk afhankelijk is van het commentaar van de Cisterciënser Koenraad van Ebrach, dat nog in een twaalftal handschriften bewaard is.

Het laatste gedeelte geeft bondig de leer van Dionysius de Montina. De leer over de verhouding van geloof en weten ligt in de lijn van de traditionele opvatting, nl. de genade vernietigt de natuur niet, maar verheft ze. De structuur van het Godsbewijs echter staat onder de invloed van het Nominalisme. Het ontologisch Godsbewijs wordt verworpen, terwijl het argument a posteriori geen evidentie is, zodanig zelfs dat de mens een bijzondere goddelijke verlichting nodig heeft om tot het bestaan van God te komen. Waar het de kennis van Gods Wezenheid en Zijn eigenschappen betreft, speelt de rede een grote rol. Deze leer gaat voornamelijk terug op S. Augustinus. Zo wordt er gewezen op het beeld van God, dat in de schepping gevonden wordt. In de genadeleer doet zich weer het Nominalisme gevoelen, zodat de genade als dusdanig de mens niet rechtvaardigt. Hij alleen wordt gerechtvaardigd, die van alle eeuwigheid voorbestemd werd tot het eeuwige leven. Voor ieder zedelijkgoede handeling heeft het schepsel een speciale goddelijke hulp nodig.

Aldus is Dionysius de Montina een typische vertegenwoordiger van de Augustijnse school uit de late Middeleeuwen.

L. V. D. L.